

XVIIe Wereldconferentie van de Internationale Raad voor Vogelbescherming (ICBP/CIPO)

A. J. Binsbergen

Van 13 tot 18 juni 1978 werd in Ohrid in Joegoslavië de 17e wereldconferentie van de *Internationale Raad voor Vogelbescherming* (ICBP/CIPO) gehouden. Aan de vergaderingen nam een zeventigtal vogelbeschermers uit 25 landen deel. Dit aantal viel velen enigszins tegen. De vraag werd dan ook gesteld of de ICBP nog wel naar behoren functioneert en of het wel verstandig is de ICBP-conferenties in een vrij moeilijk te bereiken plaats als Ohrid, dat in Macedonië dichtbij Albanië ligt, te houden en bovendien in aansluiting op het ornithologisch congres. Vele ornithologen gaven de voorkeur aan dit laatste congres en gingen niet naar de ICBP-conferentie. Nederland was met een tamelijk grote afvaardiging aanwezig, die een behoorlijke bijdrage kon leveren aan de discussies. De nederlandse deelnemers waren: prof. dr. M. F. Mörzer Bruyns (voorzitter), dr. G. F. Mees, drs. J. A. van der Ven, C. de Bruin, drs. S. Woldhek en A. J. Binsbergen.

Toekomst

Vele jaren is het secretariaat van de ICBP in Londen geleid door miss Phyllis Barclay Smith. Zij heeft in verband met haar leeftijd tijdens de conferentie in Ohrid haar functie neergelegd. Uit waardering voor haar op vrijwillige basis verrichte werk en om te kunnen blijven steunen op haar grote kennis van de organisatie is zij tot vice-presidente benoemd.

Uitgebreid is gesproken over de toekomst van de Raad. De bedoeling is dat binnen afzienbare tijd een professioneel secretaris in dienst treedt, die mettertijd bij het WWF en de IUCN in Zwitserland zal worden ondergebracht. Met de IUCN (*Internationale Raad voor Natuurbescherming*) wordt reeds nauw samengewerkt, o.a. bij de samenstelling van het nieuwe IUCN Red Data Book voor vogels, waarvan onlangs een nieuwe editie is verschenen.

Tijdens het congres werd uitgebreid gesproken over een door een commissie opgesteld toekomstplan, waarin een wereldstrategie voor de bescherming van vogels wordt uitgestippeld en prioriteiten worden gesteld ten aanzien van het behoud van een groot aantal bedreigde soorten.

Internationale handel

Veel aandacht kreeg de internationale handel in vogels, die voor talloze soorten een grote bedreiging vormt. De sterfte is vaak enorm, zodat steeds nieuwe aanvoer nodig is. Op de landen die nog geen partij zijn bij de CITES (Convention on International Trade in Endangered Species) of Washington Conventie werd aandrang uitgeoefend om zo spoedig mogelijk tot bekrachtiging over te gaan. Nederland behoort tot die landen, maar kan tot zijn verdediging aanvoeren dat in 1977 de Wet bedreigde uitheemse diersoorten van kracht is geworden, die bescherming biedt aan de meeste van de soorten (en meer) die in de CITES zijn genoemd. Op de conferentie werd van Nederlandse zijde gepleit voor het systeem van de Wet b.u.d.*, die het onder zich hebben verbiedt, terwijl de CITES slechts uitgaat van een handelsverbod of -regulatie. Overigens zal

Nederland binnen niet al te lange tijd tot de conventie toetreden, maar om dat te kunnen is een wijziging van de Wet b.u.d. nodig.

De Britse afgevaardigde Tim Inskipp, die al enige jaren voor de Royal Society for the Protection of Birds onderzoek verricht naar de omvang van de handel in vogels in Groot-Brittannië en een aantal aspecten daarvan, bracht verslag uit van een recente reis naar India. Daarbij verzamelde hij veel, tot nog toe onbekende gegevens. Hij stelde vast dat er in 1976 door India 13 miljoen vogels, behorend tot 282 soorten, naar 62 landen werden uitgevoerd. Toch heeft India zijn wetgeving de laatste jaren aanzienlijk verbeterd.

Unaniem waren de deelnemers aan de conferentie van mening, dat in beginsel alle vogels beschermd dienen te zijn en dat van het handelsverbod alleen mag worden afgeweken t.a.v. een aantal met name genoemde niet kwetsbare soorten, die in gevangenschap kunnen worden gekweekt. Het huidige systeem van lijsten met beschermde soorten veroorzaakt in veel gevallen een verschuiving naar niet genoemde soorten, die op hun beurt ook in gevaar komen.

Bij de samenstelling van de lijst van soorten die op grond van de Wet b.u.d. beschermd zijn is er vaak van uitgegaan, dat soorten die in het land van oorsprong stringente bescherming genieten niet behoeven te worden opgenomen. De Venezolaanse afgevaardigde dr. Phelps wees mij er echter op, dat er veel *Kapoetsensijzen*, *Carduelis cuculata* (die gebruikt worden om 'roodfactorige' kanaries te kweken) via de Nederlandse Antillen uit Venezuela worden gesmokkeld. Bescherming van de soort in Nederland zou dat kunnen tegengaan. In veel landen neemt de handel in vogels overigens toe, ondanks de Washington-Conventie, hetgeen een beangstigend verschijnsel is.

Eilandvogels

Naast de soort-bescherming kreeg op de conferentie ook de biotoop-bescherming ruime aandacht. Vooral de ecosystemen van eilanden met endemische soorten lopen gevaar te

gronde te gaan aan menselijke activiteiten en door de mens ingevoerde dieren, zoals geiten, varkens en ratten, en planten die de inheemse flora overwoekeren. Eén van de eilanden die bijzondere aandacht kregen was Mauritius, dat een achttal vogelsoorten kent die nergens elders voorkomen. Enkele daarvan, de Roze Duif (*Nesoenas meyeri*) en een papegaaiesoort de Mauritius Parkiet (*Psittacula echo*), dreigen nu te verdwijnen doordat ingevoerde apen de eieren uithalen en doordat het circa 1000 ha grote oorspronkelijke bos verdwijnt door het opringen van vreemde planten.

Het behoud van bedreigde eilandsoorten vereist zeer bijzondere actie. Zo heeft men in Nieuw-Zeeland vogels van bedreigde populaties naar naburige eilanden overgebracht waar de omstandigheden nog goed zijn.

Vaak zijn de beweegredenen om dieren in te voeren op eilanden erg 'praktisch' van aard. Zo brachten vissers op de Venezolaanse eilanden Los Hermanos geiten mee om vers vlees te hebben als ze daar bivakkeren en katten om de vogels weg te jagen, zodat eierzoekers niets meer op de eilanden te zoeken hebben en de vissers met rust worden gelaten.

Verontreiniging

De verontreiniging van de zee door olie, die vaak afkomstig is uit gewone schepen, neemt steeds grotere vormen aan. Zelfs de stranden van het midden in de oceaan gelegen Tristan da Cunha, 1500 mijl van land, zijn met olie besmeurd. Geleitet werd voor het op de radar volgen van een tankschip, speciaal in nauwe wateren, om te kunnen ingrijpen als er iets mis dreigt te gaan. Zo werd onlangs bij Dover een uit de koers geraakte tanker nog net op tijd op de radar gesignaleerd en gewaarschuwd dat hij bijna op de kust zat.

De wateren zijn echter niet alleen aan de oppervlakte verontreinigd, maar ook 'inwendig' door allerlei giftige stoffen, die ook op het land een grote rol spelen. Vooral in Afrika is het gebruik van bestrijdingsmiddelen zeer omvangrijk. Met name de katoenplantages langs de Nijl in Egypte en de Soedan worden intensief bespoten. Daar overwintert onder andere de Grauwe Kiekendief, die overal in Europa sterk in aantal is afgenomen. Toch constateerde men in Denemarken dat de eieren van deze soort minder vergif bevatten dan die van de Sperwer.

In Europa zijn de gechloreerde koolwaterstoffen trouwens als belangrijke doodsoorzaak al verdrongen door de polychloorbiphenylen (PCB's). Bij onderzoek van eieren van de Zeekoet in de Oostzee werd wel een vermindering van de besmetting met DDE vastgesteld, maar niet van die met PCB's. Strengere voorschriften voor het gebruik van PCB's zijn dringend nodig.

Werkgroepen

De ICBP kent een aantal werkgroepen, die zich elk op een bepaalde groep vogels richten. Op het ogenblik zijn er werkgroepen voor

paradijsvogels, stootvogels, trappen, kraanvogels, flamingo's, fazanten en papegaaiachtigen. Watervogels worden overgelaten aan het IWRB, een uit de ICBP voortgekomen organisatie.

Bij de overzichten die de verschillende werkgroepen gaven kwamen veel interessante details naar voren. Zo werd verteld dat de Houbara Trap bedreigd wordt door de valkerij; Arabische oliesjeiks betaalden 1000 vaten olie om in Pakistan op deze vogels te mogen jagen. Bij de bespreking van de Kraanvogels bracht de Nederlandse afgevaardigde, drs. J. van der Ven, verslag uit over de situatie met betrekking tot de Europese Kraanvogels.

Bijzondere aandacht kregen natuurlijk de stootvogels. Het was de congresgangers al opgevallen dat er zo weinig stootvogels in het gebied rond Ohrid zaten. Een overzicht van de Joegoslavische delegatie over de situatie in hun land was bepaald deprimerend. Vooral van de populaties van arenden en gieren is weinig meer over, hoewel alle soorten wettelijk beschermd zijn. Joegoslavië is sterk agrarisch en pesticiden worden aangeduid als oorzaak.

Nationale verslagen

Alle deelnemende nationale secties brachten schriftelijk of mondeling verslag uit van de situatie in hun land. Naast verheugende berichten over betere wetgeving en herstel van soorten waren er veel sombere mededelingen. Een kleine bloemlezing:

In Griekenland, dat op de nominatie staat EEG-lid te worden en als lid onderworpen zal zijn aan de pas tot stand gekomen EEG-richtlijn voor de vogels, bestaat er op de naleving van de wet weinig controle. De beschermde vogels staan met name in de Jachtwet genoemd, stootvogels zijn beschermd behalve in jacht-reservaten.

In Indonesië neemt de vogelvangst, -handel en -houderij toe; controle is moeilijk in het uitgestrekte eilandrijk. Veel landen hebben grote problemen met het behoud van habitats waarvan bedreigde soorten afhankelijk zijn; vooral bosgebieden, wetlands en eilanden lopen gevaar.

Uit het verslag van de VS bleek dat de sectie van dit land zich intensief bezig houdt met de bescherming van vogels in Zuidamerikaanse landen en het verbreiden van vogelstudie en -bescherming d.m.v. vogelgidzen enz.

In Zuid-Amerika worden nog elk jaar nieuwe soorten ontdekt. Zo is in een Argentijns meer een populatie van 150 vogels van een nieuwe soort fuut ontdekt; het meer zou voor \$ 6000,- worden aangekocht als reservaat.

In een ander Zuidamerikaans land, Venezuela, moet je een vergunning hebben om een boom om te hakken en overtreders kunnen gevangenisstraf krijgen.

Trekvogels

Niet als lid van de Nederlandse sectie van de ICBP, maar op speciale uitnodiging, gaf Sieg-

fried Woldhek een verslag van zijn bevindingen die hij in opdracht van het Nederlands Comité bescherming Trekvogels in het westelijke Middellandsezegebied heeft gemaakt. Daarbij kwam aan het licht dat in landen als Portugal en Algerije vogelstudie en -bescherming nog vrij onbekende fenomenen zijn. In deze en andere mediterrane landen bestaan wel beschermingswetten, maar deze worden niet nageleefd en niemand let daarop. Een belangrijke taak voor het Nederlands Comité en het inmiddels opgerichte Europese Comité voor de Trekvogels is dan ook het stimuleren van de belangstelling voor vogels en hun bescherming in landen waar vogels door vangst en jacht bedreigd worden.

Resoluties

Alle aangenomen resoluties in extenso noemen zou te veel ruimte vergen. Ik volsta daarom met een verkorte weergave.

1. Spreekt de hoop uit dat de EEG-richtlijn spoedig wordt aangenomen (deze resolutie is per telegram aan de lidstaten van de EEG en de Europese Commissie gezonden).
2. Brengt dank aan de Joegoslavische organisatoren van de conferentie.
3. Dringt aan op publicatie van onderzoekresultaten met betrekking tot vergiftiging van vogels.
4. Vraagt meer aandacht voor gebruik van pesticiden in tropen en overleg tussen instanties die voor voedsel en gezondheid zorgen en natuurbeschermingsorganisaties.
5. Dringt aan op bekrachtiging van Wetlands-Conventie.
6. Roept Joegoslavië op tot Bescherming van Wetlands.
7. Dringt aan op ratificatie CITES.
8. Beveelt landen aan handel alleen toe te staan in aangewezen soorten die geen gevaar lopen en CITES dienovereenkomstig te wijzigen.
9. Roept op tot controle op omstandigheden waarvoor vogels worden vervoerd.
10. Dringt aan op beperking van handel ter bescherming van populaties in uit- en invoerende landen (de laatste in verband met verstoring ecosyste-

men door introductie en verspreiding van ziekten).

11. Beveelt de opstelling van nationale 'rode lijsten' aan met aanduiding van de graad van bedreiging en het opzetten van beschermingsprogramma's.
12. Onderschrijft aanbevelingen van 1e World Conference on Birds of Prey (Wenen 1975).
13. Dringt er bij Bulgarije, Griekenland, Joegoslavië, IUCN en andere organisaties en instituten op aan onderzoek te doen naar de oorzaken van achteruitgang van stootvogels en naar de mogelijkheid om reservaten te stichten.
14. Dringt er bij de regeringen van Denemarken, West-Duitsland en Nederland op aan dat bij alle dijkbouw ecologische overwegingen betrokken worden.
15. Dringt er bij Nieuw-Zeeland en Australië op aan dat bescherming van habitats op Christmas Island daadwerkelijk ter hand wordt genomen.
16. Dringt bij Nieuw-Zeeland aan op bescherming van oorspronkelijke habitat van de Noordeiland Kokako (*Callaeas cinerea wilsoni*).
17. Dringt er bij Nieuw-Zeeland op aan dat de pogingen om bedreigde vogelsoorten op de Chatham eilanden te beschermen worden voortgezet.
18. Dringt aan op onderzoek naar gevolgen van industriële visserij (zoals aan de Peruviaanse kust) voor de vogelstand.
19. Beveelt ten zeerste aan dat de Republiek Panamá bij overname van de Kanaalzone de natuurlijke bossen als nationale parken of natuurreservaten beschermt, met financiële steun van de VS.
20. Beveelt ten zeerste aan dat Panamá bij de aanleg van een weg (grotendeels met Amerikaans geld) een groot tropisch oerwoud, dat als een natuurlijke barrière dient voor o.a. veeziekten en een unieke flora en fauna bezit, wordt gespaard.
21. Dringt bij Griekenland aan op bescherming eilanden in Aegeïsche zee die belangrijk zijn voor Adouïns meeuw, Slechtvalk en Eleonora's Valk.
22. Dringt bij Groot-Brittannië aan op weigering van een vergunning voor de vestiging van een nertsfarm op Westray (Orkney eilanden), wegens gevaar ontsnapte nertsen voor avifauna.
23. Dringt er bij regeringen en toeristen-organisaties op aan voorzichtig te zijn met informatie over broedvogels en vraagt overleg met ICBP en nationale beschermings-organisaties hierover.

Proceedings

Verschillende van de op de conferentie uitgebrachte rapporten zouden het waard zijn in hun geheel in een blad als het Vogeljaar te worden gepubliceerd. Daarvoor is natuurlijk geen ruimte. Te zijner tijd zullen de proceedings van de XVIIe ICBP World Conference met een letterlijke weergave van een en ander te verkrijgen zijn.

• A. J. Binsbergen, Prinses Irenelaan 323, 2285 GA Rijswijk.

* Wet b.u.d. = Wet Bescherming Uitheemse Diersoorten

Sierveer op hoeden

Naar aanleiding van het artikel in 'Het Vogeljaar' (jrg. 26: 301) wil ik hierbij nog het volgende vermelden.

Op het einde van de negentiende en bij het begin van onze twintigste eeuw pronkten de vrouwen wat graag met een kleurige sierveer op de hoed. Sommigen waren niet eens tevreden met een hele reeks van dergelijke veren, ze wensten een complete vogelhuid op hun hoed.

Een wildhandelaar uit New York ontving op één dag niet minder dan 20.000 kilo Prairiehoenders.

Nog wat cijfers van een vederbeurs in Londen uit 1910, cijfers die tot nadenken stemmen: 290.000 witte reigers werden er verkocht, 69.000 arenden, 38.000 albatrossen, 37.000 kolibries, 33.000 paradijsvogels, 560 Condors. In dat zelfde jaar werden in Parijs 300.000 reigers verkocht (naar gegevens uit Vriend-Dier). De laatste tijd blijken sierveren weer in de mode te komen, hopelijk blijft het beperkt tot 'kunstveren'.

• Pierre Mannaert, Hertstraat 2, 9340 Dendermonde, België.